

MieliPide
perjantaina 10.10.2003

Lainoituksesta potkua metsänhoitoon

Vuonna 2002 Suomessa oli 442166 yksityistä metsälöä, tavallisen veronmaksajan omistamaa ja vaalimaa metsäpalstaa. Niillä kasvaa pääosa metsäteollisuuden vuosittain tarvitsemasta puusta.

Metsäpalstojen merkitys kansantaloudelle on niin suuri, että jo kymmenien vuosien ajan yhteiskunta on kannustanut metsänhoitoa erilaisin porkkanoin.

Tarjolla on ollut sekä hehtaaritukea että halpakorkoista, pitkäkestoista lainaa. Metsänhoidon tuki- ja lainarahat kasvoivat valtion budjetissa pitkään tasatahtia.

1970-luvun puolivälissä molemmat ylsivät nykyrahassa 40 miljoonaan euroon, missä ne pysyivät seuraavat kymmenen vuotta. Vuonna 1987 tapahtui käänne. Tuki jatkoi nousuaan, mutta laina alkoi pudota.

Vuonna 2001 metsänhoidon tuki oli 58 miljoonaa euroa, mutta lainarahaa sai enää puoli miljoonaa euroa vuodessa.

Lainoituksen hiipuminen ei ollut sattuma. Metsäpolitiikat valitsivat uuden linjan Harri Holkerin hallituksen aikana.

Linjaa ajettiin vielä 1994, kun metsänkasvattajaa houkuteltiin maksamaan lainansa pois etuajassa ja ale-hinnalla. Lainoja pidettiin lääninkonttoreille työläinä.

Metsänhoidon lainalla on kuitenkin etuja. Laina istuu ylipäänsä yrittämiseen paremmin kuin tuki. Metsän kasvattajalle laina on sijoitus tulevaan tuotantoon, ja se luo yrittämiseen jännettä.

Metsän kasvattaja maksaa lainansa aikaa myöten takaisin. Valtio saa korkotukea lukuun ottamatta omansa pois, ja saaminen on varma. Lainan vakuus on lujin, minkä rahatalous tuntee eli maa itse.

Kolmas etu tulee ylijäämän ja työn kytkennästä. Muun alkutuotannon tavoin metsätalous aikaansaa kansantaloudelle ylijäämää, kun metsäänsä lainaa ottava tekee pitkäaikaisia sijoituksia maahan ja sen tulevaan kasvuun. Ylijäämä on samalla työn alkulähde.

Metsäpalstalla syntyy työtä, kun lainarahalla maksetaan metsänhoitoa, esimerkiksi taimikoiden perkausta, mäntyjen pystykarsintaa tai lannoitteiden levitystä tukkipuustoon.

Työtä syntyy lisäksi, kun metsän kasvattaja tarvitsee lainojensa hoitoon hakkuita. Hän joko hakkaa puun itse tai antaa työn urakoitsijalle.

Puun myynnistä tulee rahaa, jolla voi suoriutua lainoista. Asiaa karummin katsoen: velka ajaa metsäyrittäjän työhön.

Kansantalouden oppinut taas toteaa vain, että laina muuntuu metsätalouden ylijäämäksi.

Ylijäämä muuntuu tuoreeksi, tuottavaksi työksi. Se työ kestää vuodesta toiseen, niin kauan kuin metsänhoidon lainoja on kuolettava.

Metsänhoidon lainoituksen neljäs etu liittyy myyntipuun virtaan. Loppukesällä 2003 puukaupat

alkoivat kangerrella, ja lähivuosien kaupankäyntiä ennustetaan tahmeaksi.

Taustalla on Esko Ahon hallituksen 1993 ajama metsäverotuksen muutos pinta-alaverosta myyntiveroon.

Muutokseen kuuluu 13 vuoden ylimenokausi. Pinta-alaverotetuilta metsäpalstoilta on viime vuosina myyty ylimenokauden puuta teollisuudelle reippaasti, mutta kaupatahti näyttää nyt hiipuvan.

Vuoden 2005 jälkeen metsäkaupat voivat hyytyä lisää, kun kaikkea puuta aletaan verottaa suoraan myyntihinnasta.

Metsäala on syystä huolissaan siitä, että puun virta metsäpalstoilta teollisuuteen tyrehtyy. Ongelmaan on esitetty ratkaisuksi veronvähennyksiä. Metsäprofessori Matti Kärkkäinen arveli taannoin, että puun myynti jatkuisi, jos metsäpalstaansa avohakkaava ja siltä tukkipuuta myyvä saisi vähentää maanmuokkauksen ja metsänviljelyn kulut puun myyntiverosta kaksinkertaisina.

Ylimääräisen vähennyksen ovat torjuneet muun muassa valtiosihteeri Raimo Sailas valtiovarainministeriöstä ja metsäjohtaja Antti Sahi MTK:sta. Viime tingan verojärjestely sopii huonosti metsäyrittämisen pitkään linjaan.

Edellisen hallituksen ympäristöministeri Jouni Backman ajoi ennen kevään 2003 vaaleja metsäpalstoille kiinteistövero.

Hän päätteli, että vuotuinen kiinteistövero patistaisi metsänomistajan vuotuisiin hakkuisiin. Äänestäjät hylkäsivät Backmanin mallin.

Metsänhoidon lainoitus pitäisi myyntipuun liikkeellä samalla tapaa kuin myyntiveron ylimääräinen vähennys tai metsäpalstoille langetettava kiinteistövero.

Hoitaakseen lainojaan säännöllisesti metsän kasvattaja hakkaisi ja myisi puuta vuosittain. Metsänhoitolainan kasvattama puu virtaisi teollisuudelle vakaasti, verojärjestelmästä riippumatta.

Veli Pohjonen

dosentti

maatalous- ja metsätieteiden tohtori Vantaa
